EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 23.9.2021
COM(2021) 583 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Izvajanje uredbe o tehničnih ukrepih (člen 31 Uredbe (EU) 2019/1241)

{SWD(2021) 268 final}

1. Uvod

14. avgusta 2019 je začela veljati Uredba (EU) 2019/1241 Evropskega parlamenta in Sveta[1] (v nadaljnjem besedilu: Uredba). Določa tehnične ohranitvene ukrepe EU, s katerimi je urejeno, kako, kje in kdaj lahko poteka ribolov.

Namen teh tehničnih ukrepov je prispevati k doseganju ciljev skupne ribiške politike (v nadaljnjem besedilu: SRP) (kot so opredeljeni v Uredbi št. 1380/2013[2] (v nadaljnjem besedilu: uredba o SRP)) in k doseganju dobrega okoljskega stanja, kot je določeno v okvirni direktivi o morski strategiji[3] ter v ustreznih določbah direktiv o pticah[4] in habitatih[5]. Z ribolovom v skladu z največjim trajnostnim donosom ob ustreznih tehničnih ukrepih se poveča donos ciljnih ribjih staležev, hkrati pa se zmanjšajo nenamerni ulov in prilov ter vplivi na občutljive habitate, bodisi s selektivnostjo glede na velikost (izogibanje majhnim ribam) bodisi s selektivnostjo glede na vrsto (izogibanje določenim vrstam). Ukrepi so bistvenega pomena za učinkovito izvajanje politike EU na področju zavržkov in obveznosti iztovarjanja. Države članice in gospodarski subjekti[6] bi morali dajati prednost izbiri boljšega ribolovnega orodja in tehnik, da se prepreči in čim bolj zmanjša nenamerni ulov.

Z Uredbo so bili uvedeni pristopi, temelječi na rezultatih in podprti z „regionalizacijo“. Določila je splošna pravila, ki se uporabljajo za vse vode EU, in omogočila sprejetje tehničnih ukrepov, ki so prilagojeni regionalnim posebnostim ribištva. Ta pristop regionalizacije, ki temelji na rezultatih, je zasnovan v okviru SRP, da bi se odločanje približalo ribičem. Prav tako države članice in ribiški sektor spodbuja, da prevzamejo dejavno vlogo pri njenem oblikovanju in izvajanju.

V skladu s členom 31(1) Uredbe to poročilo vsebuje pregled trenutnega izvajanja Uredbe. Rok za predložitev tega prvega poročila je bil 31. december 2020, vendar je bil zaradi pandemije COVID-19 podaljšan. Poročilo vključuje najnovejša razpoložljiva znanstvena mnenja.

---

[1] Uredba (EU) 2019/1241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o ohranjanju ribolovnih virov in varstvu morskih ekosistemov s tehničnimi ukrepi, o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1967/2006, (ES) št. 1224/2009 ter uredb (EU) št. 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 in (EU) 2019/1022 Evropskega parlamenta in Sveta ter o razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 894/97, (ES) št. 850/98, (ES) št. 2549/2000, (ES) št. 254/2002, (ES) št. 812/2004 in (ES) št. 2187/2005 (UL L 198, 25.7.2019, str. 105).

[2] Uredba (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES (UL L 354, 28.12.2013, str. 22).

[3] Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morski strategiji) (UL L 164, 25.6.2008, str. 19).

4 Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26.1.2010, str. 7).

5 Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7).

[6] Kot so opredeljeni v členu 4(1), točka 30, Uredbe (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES (UL L 354, 28.12.2013, str. 22).

To poročilo je objavljeno le dve leti po začetku veljavnosti Uredbe. Ker je med sprejetjem, izvajanjem in spremljanjem, zbiranjem podatkov ter znanstveno in tehnično oceno preteklo malo časa, ni mogoče v celoti oceniti, ali je Uredba izpolnila svoje cilje na regionalni ravni ali ravni EU. Zato je to prvo poročilo osredotočeno na analizo:

- vpliva prejšnjih tehničnih ukrepov,
- sedanjega stanja in
- ukrepov, ki so za izvajanje Uredbe načrtovani v bližnji prihodnosti.

To poročilo je odgovor na zahtevo iz člena 31(1) Uredbe, hkrati pa je tudi podlaga, na kateri bo SRP prispevala k „akcijskemu načrtu za ohranitev ribolovnih virov in varstvo morskih ekosistemov“ (v nadaljnjem besedilu: akcijski načrt), kot je napovedan v strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030[7]. V njem bodo navedena področja, na katerih je potrebnih več prizadevanj.

2. Viri informacij

To poročilo temelji na znanstvenih ocenah in prispevkih Znanstvenega, tehničnega in gospodarskega odbora za ribištvo (STECF)[8] ter Mednarodnega sveta za raziskovanje morja (ICES)[9]. V njem se v celoti upoštevajo stališča in mnenja, ki jih je poslalo 23 držav članic, osem svetovalnih svetov[10] in 37 deležnikov v okviru ciljno usmerjenega spletnega posvetovanja[11]. Podroben opis znanstvenih prispevkov in rezultatov posvetovanja je na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije, ki je priložen temu poročilu.

[7] Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru Regij z naslovom Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 – Vračanje narave v naša življenja, COM(2020) 380 final.

[8] https://stecf.jrc.ec.europa.eu/web/stecf/ewg2002.

[9] https://www.ices.dk/news-and-events/news-archive/news/Pages/InnovativeFishingGear.aspx.

[10] https://ec.europa.eu/fisheries/partners/advisory-councils_sl.

[11] https://ec.europa.eu/info/consultations/targeted-stakeholder-consultation-technical-measures-regulation-fisheries_sl.

3. Merjenje napredka

Upravljanje, ki temelji na rezultatih, v kombinaciji z dejavnim sodelovanjem deležnikov in držav članic zahteva spremljanje in merjenje rezultatov, ki jim sledijo revidirani tehnični ukrepi, oblikovani skozi čas. Prejšnje uredbe niso vključevale meril za merjenje učinka in uspeha izvajanja tehničnih ukrepov[12]. To pomeni, da ni bilo mogoče natančno ugotoviti, kako tehnični ukrepi prispevajo k zgoraj navedenim ciljem.

Najnovejša znanstvena analiza, ki jo je izvedel STECF[13], kaže počasno in zelo postopno smer razvoja v ulov večjega deleža večjih rib. Čeprav so eksperimentalne študije pokazale, da je izboljšano selektivnost mogoče doseči z uporabo določenega ribolovnega orodja v nadzorovanih razmerah, se je izkazalo, da je težko vzpostaviti neposredne vzročne zveze med uporabo posameznih predpisov o ribolovnem orodju, spremembami uporabljenega ribolovnega orodja in splošno selektivnostjo ribiških flot glede na velikost. Dovolj podrobni podatki, na podlagi katerih bi bilo mogoče ugotoviti take povezave, niso na voljo. Poleg tega se domneva, da tudi operativni dejavniki (odločitev, kje in kdaj loviti, in natančne podrobnosti namestitve orodja) pomembno vplivajo na selektivnost, kar ni urejeno z regulativnimi obveznostmi.

Uredba, v kateri so obravnavani bolj na rezultatih temelječi pristopi k opredelitvi ukrepov, vključuje ciljne vrednosti za tehnične ukrepe, da se:

- zmanjša nenamerni ulov (zlasti občutljivih vrst),
- optimizirajo vzorci izkoriščanja,
- prispeva k izboljšanim donosom in
- zagotovi, da so vplivi ribolova na habitate morskega dna skladni z okoljsko zakonodajo EU.

Potreba po izboljšanih metodah za merjenje selektivnosti in njenih učinkov postaja vse bolj očitna in nujna. Učinkovitost je mogoče oceniti le na podlagi vidnih rezultatov: boljše zaščite nedoraslih organizmov in drstišč, manjšega naključnega ulova občutljivih morskih vrst, manjših negativnih vplivov na okolje ter pozitivnih prispevkov k okoljski zakonodaji. Namen takih metod merjenja je dvojen: (i) predhodna ocena potencialnih rezultatov na podlagi predlaganih in oblikovanih ukrepov ter (ii) ocena ukrepov glede na rezultate, dosežene s takšnimi ukrepi.

[12] COM(2016) 134 final z dne 11. marca 2016.
[13] STECF 20-02 (https://stecf.jrc.ec.europa.eu/web/stecf/ewg2002).

Selektivnost je odvisna od vrste uporabljenega ribolovnega orodja in od načina, kako ga kapitani ribiških plovil in ribiči uporabljajo glede na kraj, sezono, čas dneva, hitrost in druge operativne odločitve. Izboljšanje selektivnosti je odvisno ne le od tega, da se z zakonodajo spremeni struktura ribolovnega orodja, ampak tudi od tega, da se z zakonodajo ribiči spodbudijo k uporabi orodja z boljšimi praksami. To pomeni, da so potrebne izboljšane metode za spremljanje selektivnosti, s katerimi se natančneje izmerijo količine majhnih rib ali občutljivih vrst, ki se ulovijo. Sedanje metode spremljanja so zagotavljale samo podatke, na podlagi katerih je lahko STECF ocenil širše smeri razvoja selektivnosti glede na velikost v segmentih velikih flot. Komisija bo v prihodnjem akcijskem načrtu razmislila o priporočilih za države članice glede dodatnih sredstev za zbiranje informacij, potrebnih za učinkovitost te politike.

4. Prispevek k doseganju okoljskih ciljev EU

Tehnični ukrepi morajo prispevati tudi k doseganju dobrega okoljskega stanja, določenega v okvirni direktivi o morski strategiji. Ukrepi, namenjeni ohranjanju morskih bioloških virov v okviru SRP, ki prispevajo tudi k varstvu morskega okolja, spadajo v izključno pristojnost EU. Skladnost z okoljsko zakonodajo EU se zahteva v SRP, Uredba pa temelji na ciljih, ki so v njej določeni.

Kvantitativni okoljski cilji se oblikujejo v skladu z okvirno direktivo o morski strategiji, vendar je večina okoljskih ciljev še vedno kvalitativnih, na primer „ugodno stanje ohranjenosti“ iz člena 1(e) in člena 2 direktive o habitatih.

Povratne informacije s posvetovanj potrjujejo, da je potreben čas za uskladitev z Uredbo (ki konsolidira in nadomešča več kot 30 predhodnih uredb) in prehod s predpisovalnih pravil na regionalno prilagojene ukrepe na podlagi procesa regionalizacije. Večina držav članic, svetovalni sveti, deležniki in STECF so potrdili, da je še prezgodaj za merjenje učinka Uredbe. Večina NVO meni, da Uredba do zdaj ni prispevala k ciljem in ciljnim vrednostim Uredbe ter ni preprečila negativnih vplivov ribolova na okolje. Ti deležniki tudi tu zagovarjajo pristop, temelječ na rezultatih, ki je nadalje usklajen s cilji evropskega zelenega dogovora in strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030.

Ribolov pomeni enega od ključnih pritiskov na ekosisteme in občutljive vrste, vpliva pa tudi na morska dna. Z nedavno revizijo Evropskega računskega sodišča[14] je bilo ugotovljeno, da izguba habitatov in morske raznovrstnosti ostaja izziv. Komisija se strinja z Računskim sodiščem, da so potrebni nadaljnji ukrepi, in meni, da je oblikovanje ustreznih tehničnih ukrepov na podlagi Uredbe ključnega pomena za dosego tega.

V tem poročilu **občutljive vrste** vključujejo vrste, zavarovane z zakonodajo EU in mednarodnimi sporazumi, ki so zavezujoči za EU, kot so delfini, pliskavke, morske ptice, morski psi ter nekatere vrste rib in želv, ki jim neposredno grozi izumrtje. Številne velike, počasi rastoče ribe in druge živali so na velikih delih svojega nekdanjega območja

[14] Evropsko računsko sodišče (2020). Morsko okolje: zaščita EU je obsežna, vendar ni poglobljena. Posebno poročilo.

razširjenosti že izumrle, spet druge pa so kritično ogrožene[15]. Ribolov lahko pomeni veliko grožnjo tem vrstam, ki jo lahko v nekaterih primerih pomagajo ublažiti tehnični ukrepi. Obstaja veliko dokazov o naključnem ulovu naslednjih vrst. Morske ptice se na primer lahko ulovijo in utopijo pri ribolovu s parangalom ali obalnimi zabodnimi mrežami. Pristaniške rjave pliskavke in delfini se prav tako lahko ulovijo v zabodne mreže in tudi v (pelagično) vlečno orodje. Želve se ulovijo v zabodne mreže ali se nataknejo na površinske parangale, globokomorski morski psi se ulovijo v parangale in zabodne mreže, večji pelagični morski psi pa se ulovijo pri ribolovu tunov s parangalom. Mladiči velikih morskih psov in raž se zaradi svoje velikosti ulovijo v pridnene vlečne mreže.

Nekateri očitni primeri, ki jim grozi izumrtje, so znani, vendar splošno znanje o naključnem ulovu občutljivih vrst ni dovolj za pravilno oceno vplivov takega ulova. STECF[16] je ugotovil, da obalne mirujoče mreže (zabodne mreže in trislojne mreže) najbolj in najširše vplivajo na občutljive vrste, pregledal metode za zmanjšanje tega naključnega ulova in opredelil vrsto možnih ukrepov, kot so sezonska obdobja prepovedi ribolova, uporaba zvočnih odvračalnih naprav in vrvi za odganjanje ptic. Z Uredbo se ohranja prepoved visečih mrež in omejuje uporaba drugih vrst orodja z znanim negativnim vplivom na okolje, pri čemer se izhaja iz ukrepov, ki jih je nekdaj določala razveljavljena uredba o kitih in delfinih[17], vključno z obveznostmi spremljanja, katerih namen je bil dopolniti celovitejše zbiranje podatkov na podlagi prejšnjega okvira za zbiranje podatkov[18] (pri čemer so podatki o prilovu del precej obsežnejšega celovitega zbiranja podatkov). To ciljno usmerjeno spremljanje kitov in delfinov se je izkazalo za težavno in obstajajo jasni pomisleki o njegovi učinkovitosti[19]. Količina prilova ostaja večinoma neznana.

Uredba določa tudi okvir za izvajanje akcijskega načrta za zmanjšanje naključnega ulova morskih ptic v ribolovno orodje[20] in možnosti, da države članice sprejmejo ukrepe za svoje vode ali v regionalnem okviru ter tako učinkovito prispevajo k ciljem in ciljnim vrednostim iz Uredbe.

Komisija je 3. julija 2020 sprejela izvedbeno uredbo o zvočnih odvračalnih napravah[21]. Dve regionalni skupini držav članic pripravljata ukrepe za zaščito kritično ogrožene pristaniške rjave pliskavke v Baltskem morju in navadnega delfina v Biskajskem zalivu, ki temeljijo na

[15] Na primer sredozemska medvedjica, pristaniška rjava pliskavka v Baltskem morju, balearski viharnik, morski volk, sklat, raže iz rodov *Manta* in *Mobula*, veliki skat in metuljasti skat.
[16] STECF 20-02, https://stecf.jrc.ec.europa.eu/web/stecf/ewg2002, str. 151 in naslednje.
[17] Uredba Sveta (ES) št. 812/2004 z dne 26. aprila 2004 o podrobnih pravilih v zvezi naključnimi ulovi kitov in delfinov pri ribolovu in o spremembi Uredbe (ES) št. 88/98 (UL L 150, 30.4.2004, str. 12).
[18] https://datacollection.jrc.ec.europa.eu/.
[19] ICES. (2020). Bycatch of protected and potentially vulnerable marine vertebrates – review of national reports under Council Regulation (EC) No. 812/2004 and other information (Prilov zavarovanih in potencialno občutljivih morskih vretenčarjev – pregled nacionalnih poročil na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 812/2004 in drugih informacij). V poročilu Svetovalnega odbora ICES, 2020. Mnenje ICES 2020, byc.eu, https://doi.org/10.17895/ices.advice.7474.
[20] COM(2012) 0665 final.
[21] Izvedbena uredba Komisije (EU) 2020/967 z dne 3. julija 2020 o določitvi podrobnih pravil o lastnostih signalizacije in uporabe zvočnih odvračalnih naprav iz dela A Priloge XIII k Uredbi (EU) 2019/1241 Evropskega parlamenta in Sveta o ohranjanju ribolovnih virov in varstvu morskih ekosistemov s tehničnimi ukrepi (UL L 213, 6.7.2020, str. 4).

mnenju ICES iz maja 2020[22]. Nekatere države članice so uporabile možnost na podlagi Uredbe in uvedle nacionalne ukrepe, na primer okrepljeno spremljanje ali določbe o spremembi ribolovnega območja.

Deležniki[23] so opredelili pomanjkljivosti v ublažitvenih ukrepih iz člena 11(4) Uredbe in na seznamu prepovedanih vrst iz Priloge I. Več pomislekov kot glede vsebine trenutno veljavnih določb Uredbe so izrazili glede neukrepanja in neoblikovanja nadaljnjih ukrepov, vključno z neobstojem elektronskega spremljanja[24]. Države članice niso izrazile večjih pomislekov glede pravnih določb. Več držav članic je priznalo potrebo po nadaljnjem spremljanju, ki bi bilo podlaga za pripravo ukrepov.

Da bi Komisija podprla države članice pri izvajanju Uredbe, bo v svojem akcijskem načrtu opredelila ukrepe za povečanje selektivnosti in zmanjšanje prilova občutljivih vrst, pri čemer se bo osredotočila na vrste, ki jim grozi izumrtje in ki so v neugodnem stanju ohranjenosti.

Ribolov lahko vpliva na ekosisteme in habitate še drugače kot z odvzemom ciljnih in občutljivih vrst. Obseg tega vpliva je odvisen od intenzivnosti ribolova, habitatov, v katerih ribolov poteka, in zadevne ciljne vrste. SRP si prizadeva čim bolj zmanjšati take vplive. Vplivi so odvisni tudi od vrste orodja: ribolov s pridneno vlečno mrežo lahko vpliva na sedimente morskega dna, njihovo vertikalno poroznost in geokemično sestavo, s čimer se zmanjšuje kompleksnost habitatov in spreminja sestava vrst. Pri ribolovu s parangalom (zlasti v najbolj oddaljenih regijah) se lahko parangali zataknejo ob korale in jih zlomijo.

Namen člena 12 Uredbe je tudi zavarovati **občutljive habitate** z določitvijo območij, na katerih je prepovedana uporaba določenega ribolovnega orodja. To je mogoče spremeniti na podlagi regionalizacije v skladu s postopkom iz člena 11(2) in (3) uredbe o SRP. Države članice lahko vzpostavijo zaprta območja ali druge ohranitvene ukrepe tudi z nacionalnimi ukrepi ali na podlagi regionalizacije v skladu s členom 15(2) Uredbe.

Nekatere prepovedi uporabe ribolovnega orodja so že uvedene, da bi se zavarovali občutljivi habitati, na primer uporaba eksplozivov, perkusijskih naprav, strgač in grabilcev za nabiranje koral ali vlečnega orodja, ki se uporablja na globini več kot 800 m[25]. Dodatna pravila veljajo na podlagi uredbe o Sredozemskem morju[26], s katero je prepovedan ribolov z aktivnim ribolovnim orodjem nad dnom z morsko travo, koralnimi habitati in dnom z apnenčastimi morskimi algami (maerl). Poleg tega je na obalnih območjih prepovedana uporaba strgač za nabiranje spužev, vlečnega orodja in zapornih plavaric (uporabljajo se lahko posebni pogoji in odstopanja). Omejitve veljajo tudi za orodje, ki se lahko uporablja za rekreacijski ribolov v

[22] https://www.ices.dk/sites/pub/Publication%20Reports/Advice/2020/Special_Requests/eu.2020.04.pdf.
[23] Na podlagi prejetih odgovorov na spletno posvetovanje. Glej Prilogo I k priloženemu delovnemu dokumentu služb Komisije.
[24] Npr. sistem televizije zaprtega kroga (CCTV), elektronsko spremljanje na daljavo (REM).
[25] Člen 8(4) Uredbe (EU) 2016/2336 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o določitvi posebnih pogojev za ribolov globokomorskih staležev v severovzhodnem Atlantiku in določb o ribolovu v mednarodnih vodah severovzhodnega Atlantika ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 2347/2002 (UL L 354, 23.12.2016, str. 1).
[26] Uredba Sveta (ES) št. 1967/2006 z dne 21. decembra 2006 o ukrepih za upravljanje za trajnostno izkoriščanje ribolovnih virov v Sredozemskem morju, spremembi Uredbe (EGS) št. 2847/93 in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1626/94 (UL L 409, 30.12.2006, str. 11).

Sredozemskem morju, pri katerem je prepovedana uporaba vlečnih mrež, obkroževalnih mrež, potegalk, strgač in mirujočih mrež.

Potekajo znanstvena prizadevanja, da bi opredelili porazdelitev različnih vrst habitatov morskega dna in vplive ribolovnih dejavnosti na morskem dnu ali nad njim. To bo omogočilo oceno območij, na katerih je biotska raznovrstnost najbolj ogrožena in na katerih so zaščitni ukrepi najbolj potrebni. STECF[27] je opozoril na alternativno ribolovno orodje, ki bi lahko zmanjšalo vplive na morsko dno: vlečna mreža z električnim tokom, polpelagične širilke, izločevalne mreže za bentos, vlečne mreže z dvignjeno talno vrvjo, ščitnik talne vrvi z mehkimi krtačami in električne strgače za britvičarke.

Posvetovanje je zagotovilo informacije o ukrepih, ki so jih države članice že sprejele ali jih še oblikujejo, in o delu, ki poteka v regionalnih skupinah, da bi oblikovali ukrepe za varstvo habitatov, s katerimi bi se dopolnili ukrepi, ki jih države članice sprejemajo posamično, da bi izpolnile svoje obveznosti na podlagi okoljske zakonodaje EU.

Komisija bo v skladu z zavezo v strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 v svojem akcijskem načrtu opredelila ukrepe za omejitev uporabe ribolovnega orodja, ki najbolj škoduje biotski raznovrstnosti, med drugim na morskem dnu, in preučila načine za izboljšanje izvajanja ukrepov za upravljanje ribištva, zlasti na območjih Natura 2000 in drugih morskih zavarovanih območjih.

5. Znanstvene raziskave, inovacije in pilotni projekti

Uredba olajšuje znanstvene raziskave in sodelovanje sektorjev ribištva v znanstvenih dejavnostih. Državam članicam se lahko odobrijo odstopanja za znanstvene raziskave v okviru ribolovnih operacij, če so izpolnjeni potrebni pogoji iz člena 25(1), točke (a) do (f), Uredbe. Od začetka veljavnosti Uredbe je 17 držav članic Komisijo obvestilo o 67 ribolovnih operacijah, izvedenih za znanstvene raziskave. Dve vlogi sta bili prejeti za znanstvene raziskave, ki vključujejo več kot šest komercialnih plovil in so zato predmet posebnega preverjanja. Komisija je na podlagi mnenja STECF[28] ugotovila, da v obeh primerih raven sodelovanja ni utemeljena z znanstvenimi razlogi, zato je državi članici pozvala, naj ustrezno spremenita pogoje znanstvenih raziskav.

Člen 20 Uredbe vključuje tudi možnost, da države članice na podlagi regionalizacije dovolijo uporabo inovativnega ribolovnega orodja. ICES je za pomoč v tem procesu pripravil oceno inovativnega orodja. Čeprav bi bilo mogoče na tej podlagi predstaviti predhodne ugotovitve[29], sta ICES in STECF poudarila potrebo po nadaljnji izpopolnitvi ocene, zlasti da bi se bolje upoštevali družbeno-gospodarski dejavniki, ki imajo pomembno vlogo pri uvajanju inovativnega orodja v sektorju ribištva.

---

[27] Glej stran 189 dokumenta STECF – Review of technical measures (part 1) (Pregled tehničnih ukrepov – del 1) (STECF-20-02). EUR 28359 EN, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2020, ISBN 978-92-76-27161-1, doi:10.2760/734593, JRC123092.

[28] Prošnja Hrvaške za dovoljenje za znanstveni ribolov več kot šestih plovil z mrežami tipa „volantina“ v vodah zahodne Istre (2019), STECF 20-03, in prošnja Italije za dovoljenje za znanstveni ribolov več kot šestih plovil z obalnimi potegalkami v teritorialnih vodah Italije za ribolov sardele (prošnja Italije za znanstvene raziskave v zvezi s „SARDELO“ (*S. pilchardus*)) v Liguriji (GSA 9), STECF 20-02.

[29] https://www.ices.dk/news-and-events/news-archive/news/Pages/InnovativeFishingGear.aspx.

Čeprav člen 23 Uredbe določa možnost, da se opredelijo pilotni projekti za oblikovanje sistema popolnega dokumentiranja ulova in zavržkov na podlagi merljivih ciljev, nobena od regionalnih skupin ni predložila skupnih priporočil v ta namen.

V Prilogi XIII, točka 2, k Uredbi se tudi zahteva, da države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zbiranje znanstvenih podatkov o naključnem ulovu občutljivih vrst, česar še niso zadostno storile.

Ob upoštevanju, da lahko inovativne tehnike prispevajo k ciljem evropskega zelenega dogovora in strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, bo Komisija v svojem akcijskem načrtu opredelila načine, s katerimi bi deležnike in države članice spodbudili, da v največji možni meri preučijo možnosti in izkoristijo vse priložnosti, ki se ponujajo.

6. Izvajanje Uredbe

Čeprav je za celovito oceno izvajanja Uredbe še prezgodaj, dokazi kažejo, da so se zaradi nove regionalizirane ureditve in neobstoja podrobnih opredelitev pojavili nekateri pomisleki. V pripravi so smernice za države članice pri njihovem izvajanju ter podrobnejša opredelitev na podlagi regionaliziranega pristopa in prihodnje izvedbene uredbe.

Poleg nacionalnega izvajanja je glavna metoda za izvajanje oblikovanje skupnih priporočil v regionalnih skupinah v posvetovanju z deležniki, da bi se določili potrebni regionalni tehnični ukrepi. V skladu s členom 15(2) Uredbe lahko ukrepe, predlagane v takšnih skupnih priporočilih, če so združljivi z ustreznimi cilji in obveznostmi, Komisija sprejme z delegiranimi akti.

Do zdaj opravljeno delo daje določeno predstavo o procesu in dokazuje, da države članice dejansko sodelujejo, da bi dopolnile ukrepe in jih prilagodile lokalnim potrebam. Dokazuje pa tudi, da se jim običajno uspe razmeroma hitro dogovoriti o ukrepih, če so takšni ukrepi namenjeni podrobnejši določitvi pravil v skladu s predhodno veljavnimi uredbami. Zdi se, da je sodelovanje držav članic pri regionalizaciji učinkovito tudi, kar zadeva skupna priporočila, namenjena določitvi odstopanj od obveznosti iztovarjanja, kot je določena v členu 15 uredbe o SRP in v regionalnih specifičnih večletnih načrtih. Vendar se pojavljajo pomisleki glede ravni hitrosti in ambicij pri oblikovanju in sprejetju skupnih priporočil o ukrepih, namenjenih izboljšanju selektivnosti ali omejevanju ribolova, da bi se prispevalo k okoljski zakonodaji EU. Države članice morajo v skladu z Uredbo[30] namreč predložiti skupna priporočila za dodatne ublažitvene ukrepe na podlagi znanstvenih dokazov o negativnih vplivih ribolovnega orodja na občutljive vrste. Do zdaj so na primer države članice predložile samo dvoje skupnih priporočil za dodatne ublažitvene ukrepe na podlagi znanstvenih dokazov o negativnih vplivih ribolovnega orodja na občutljive vrste, kot se zahteva z Uredbo.

Kot je poudarjeno v nedavnem sporočilu Komisije z naslovom „Za bolj trajnostni ribolov v EU: trenutno stanje in usmeritve za leto 2022“[31], je pandemija COVID-19 vplivala na časovni

[30] Priloga XIII, točka 3.
[31] Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z naslovom Za bolj trajnostni ribolov v EU: trenutno stanje in usmeritve za leto 2022, COM(2021) 279 final.

okvir in pripravo nekaterih skupnih priporočil. Od začetka veljavnosti Uredbe so regionalne skupine držav članic predložile 17 skupnih priporočil[32], od katerih jih je bilo šest prenesenih v zakonodajo z delegiranim aktom Komisije. Druga še čakajo na sprejetje, so v postopku ocenjevanja s strani STECF ali se poskušajo izboljšati glede na pridobljena znanstvena mnenja. Kar zadeva regionalne posebnosti, so bili v skupnih priporočilih navedeni najrazličnejši ukrepi, potrebe in pristopi. Z nekaterimi se tehnični ukrepi vključujejo v nove načrte zavržkov, druga pa vsebujejo samo tehnične ukrepe.

S členom 7 Uredbe so prepovedane dejavnosti, ki imajo še posebej škodljive učinke na okolje, kar od 1. julija 2021 vključuje ribolov z orodjem z električnim tokom. ICES je na prošnjo Nizozemske maja 2020 izdal mnenje, da ima uporaba tega orodja več pozitivnih učinkov na ekosistem in okolje, čeprav določena negotovost ostaja[33]. Nizozemska je pri Sodišču Evropske unije vložila tožbo za razveljavitev določb Uredbe, s katerimi se prepoveduje ribolov z električnim tokom. Sodišče je to tožbo zavrnilo 15. aprila 2021[34]. Uredba omogoča in spodbuja znanstvene raziskave kot enega od možnih načinov za poglobitev znanja in podlago za prihodnje ocene.

7. Sklepna ugotovitev

Uredba določa potreben okvir za izvajanje SRP in učinkovit prispevek k okoljski zakonodaji EU, in sicer z neposredno uporabo, predvsem pa z zagotavljanjem orodij, ki jih države članice potrebujejo za sprejetje ukrepov na področju ribištva.

Vendar pri izvajanju Uredbe obstajajo pomanjkljivosti, kar zadeva njen prispevek k varovanju občutljivih vrst in občutljivih habitatov, pri čemer so nekatere vrste tik pred izumrtjem. Pri prizadevanjih za spremljanje učinkov ribolova na ekosisteme so potrebne bistvene izboljšave. Uredba določa zakonodajne instrumente za države članice, da obravnavajo ta vprašanja in svoje izvajanje okoljske zakonodaje EU dopolnijo z ukrepi na področju ribištva, sprejetimi na podlagi regionalizacije, in zdaj je njihova dolžnost, da to storijo. Čeprav so države članice že začele predlagati skupna priporočila, je treba storiti še več. K sodelovanju v tem procesu bi bilo treba spodbuditi tudi deležnike.

Raznolikost že predloženih skupnih priporočil dokazuje, da je regionalizacija učinkovita in najprimernejša za zagotovitev ciljno usmerjenih in prilagojenih tehničnih ukrepov. Države članice so dokazale, da je lahko regionalno sodelovanje hitro in učinkovito. Kljub temu so potrebne izboljšave v smislu ravni hitrosti in ambicij pri oblikovanju in sprejemanju skupnih priporočil o ukrepih, namenjenih izboljšanju selektivnosti ali omejevanju ribolova, da bi se prispevalo k okoljski zakonodaji EU, in Komisija bo še naprej zagotavljala vso potrebno podporo in smernice za zagotovitev, da so v skupnih priporočilih ustrezno obravnavani okoljski cilji.

[32] Končni podatek je treba posodobiti pred sprejetjem.
[33] ICES, 2020. https://www.ices.dk/news-and-events/news-archive/news/Pages/PulseTrawlAdvice.aspx.
[34] Sodba z dne 15. aprila 2021, Nizozemska/Svet in Parlament, C-733/19, ECLI:EU:C:2021:272.

Komisija bo ob upoštevanju evropskega zelenega dogovora in strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 dopolnila sedanje poročilo v okviru akcijskega načrta za ohranitev ribolovnih virov in varstvo morskih ekosistemov, da bi se dodatno izboljšalo izvajanje Uredbe ter bi se v celoti izkoristile povezave med politikami na področju ribištva in okolja.